

NOVELLAPÁLYÁZAT

Wehner Tibor

KETTŐS KÉPZET

Művészeti farvizeken

G. Z., a fotográfusok új, fiatal nemzedékének egyik reményteljes, tehetséges – mellesleg kísérletezésre hajlamos – tagja bemutatkozó jellegű kiállítására készült. Hosszú-hosszú engedélyezési procedúrát elszenvedve végre hivatalos engedélyt kapott, hogy gépével a két városrészt összekötő híd pilléripítményének tetején – ott, ahol olvasmányélményei- emlékei szerint (mintha egy fotóillusztrációt is látott volna erről) a második világháborúban légvédelmi állást rendeztek be – ügködhesen. Az engedély egyszeri alkalomra szólt. Kizárólag a lapályra telepedett oldal látványa érdekelte. A hídmester kísérte fel, aki kis idő elmúltával (bizonyára a kellemetlen huzat miatt) – amikor még a fénymérővel bajlódott – mogorván, köszönés nélkül visszavonult, és többé nem is találkozott vele: lefelé már egyedül kellett veszkölnödnie csomagjaival a korántsem veszélytelen lépcsőkön és rámpákon. Kitűnő fényviszonyok voltak, a város megszokott, lusta életét élte. Forgalmi dugó e városrészben nem okozott torlódást: G. Z.-t semmi sem akadályozhatta meg abban, hogy elkészítse az *Amíg a fehér furgon az alagútban volt* című konceptuális sorozatát. A pillérről remek szögben foghatta be gépével a hídfőt, a híd alatt húzódó alagút be-, illetve kijáratát. A rakparton nyugodt ritmusban gurultak a kocsik, egymás után tűntek el az éles kanyarban meghajló alagút szájánál, majd bukkantak fel kis idő elmúltával a másik oldalon. Talán félórát kellett várnia, míg a szállodák alatti útszakaszon megjelent végre egy fehér furgon. Akkor exponált először, amikor a hídfő alagútjához ért, s míg a kis teherkocsi nem volt látható, gépével villámgyorsan nyolcszor vagy kilencszer kattinthatott. (Szándékosan esett választása a furgonra. Élénken emlékezett a kamionok alagútba szorulásáról hírt adó tudósításokra; egy ilyen malőr bizony meghiúsította volna gondosan kidolgozott művészi tervének beteljesítését.) A fehér kocsi tovatűnése után elégedetten pakolt össze, bár tudta, hogy a csatát még nem nyerte meg: minden a laboratóriumban dől majd el. Izgatottan hívta elő a filmet, nagyította a képeket, s már száradás közben tanulmányozni kezdte a felvételeket. Megállapította: amíg a kiszemelt autó az alagútban volt, újabb és újabb kocsik mentek be utána, ám arról képei alapján nem győződhetett meg, hogy azután kijöttek, illetve hogy utána jöttek-e ki, illetve hogy utána egyáltalán kijöttek-e, mert az exponálást a címadó kocsi ismételt feltűnésekor abbahagyta. A képek tanúsága szerint az ellenkező irányból, ha lehet, még nagyobb volt a jövés-menés, és ez további kavargást okozott: amelyek kijöttek, azokról nem tudta bebizonyítani, hogy előzőleg be is mentek – itt nem volt fehér furgon-támpontja sem –, míg amelyek bementek, azokról nem dokumentálhatta, hogy ki is jöttek (bár az utolsó felvételen

az alagútból kikandikáló kocsiorr kissé gyanús volt, mintha...). Vagyis szándékával, koncepciójával szöges ellentétben pontosan azt rögzítette felvételesorozatával, hogy mi-
féle történések nem zajlottak le az alatt a néhány perc alatt, amíg a furgon az alagútban
volt. A fotóművészet korlátozott szabadságáról medítálva még egyszer szemrevételezte
a képeket, minden apró részletet megvizsgált, de kiindulásra alkalmas, ösztönző mo-
tívumra nem lett. Megfigyelte vizsgálódásai közben, hogy a felső szinten egy mozdu-
latlan járókelő könyökölt a híd mellvédjén: minden felvételen változatlan pózban sze-
repelt, elmélyülten szemlélte a forgalmat – ez sem ígérkezett jó támpontnak. Vissza-
emlékezett kósza megérezésére is, hogy a fehér kisteherre várakozván a híd vagy in-
kább a part közelében apró elmozdulásokra figyelt fel, amelyek nem csillapodtak né-
hány másodpercre koncentrált fotózási manővere alatt sem: az alagútban zajló meg-
foghatatlanságokat mintegy ellensúlyozva mintha megmozdult volna a város egy-egy
részlete, vagy talán a teljes együttes tolódott el önmagához képest. E rezdülések, e
torzulások nem rögzültek felvételein, így hát az egész sorozatot – a negatívval együtt
– dühös, felkorbácsolt elveszettségérzéssel a szemétkosárba hajította. Másnap kissé le-
csillapodva bekopogtatott a hídmesterhez – kettős portré/önportré fotózására szeretne
volna rávenni a hídfőtől távoli környezetben –, de nem jutott be: hiába várakozott, az
ajtó mögött senki, semmi sem mozgott. A zárt ajtót – mint valami halotti leplet – le-
fényképezte.

NOVELLAPÁLYÁZAT

Kovács Katalin

A RÁJA

Mint minden héten, azon a bizonyos március eleji estén is betértem a Louvre-ba, hogy
ezredszer is megcsodáljam Chardin remekművét, a *Ráját*.

Aznap különösen fáradtnak éreztem magam. Órákat töltöttem el XVIII. századbeli
kéziratok bogarászásával a Bibliothèque Nationale olvasótermében, szemem előtt vil-
lództak a girbegurba betűk, és saját írásom is mind olvashatatlanabbnak tetszett. Ilyen
állapotban nem is ért meglepetésképpen, hogy amikor a kora tavaszi halvány napsu-
gár óvatosan beszökött az ablak résein, s a tétova fénypásztta kéziratomra tévedt, hir-
telen úgy tűnt, mintha a komor olvasóterem tágas, sokablakos helyiséggé vált volna.
Kámforrá lett mellőlem a többi, hajlott hátú tudós, s egymagam ültem egy hatalmas
műterem kellős közepén. A nagy fényben először észre sem vettem a sarokban a *Ráját*.

Pedig a *Rája* ott volt, velem szemben trónolt a falnak támasztott vásznon, s gátlás-
talanul tárta felém felnyitott, rémisztő rombusztestét: pikkelyén gömbölyű cseppek-
ben megült a friss vér. Idegesen megtöröltem a homlokomat, s elkaptam tekintetem